

Stillingsplan ILOS 2024–2028

1. Bakgrunn

Alle instituttene ved Det humanistiske fakultetet ved Universitetet i Oslo skal ha en stillingsplan. Denne skal revideres jevnlig. Stillingsplanen skal inneholde en vurdering av bemanningssituasjonen i de ulike fagmiljøene og komme med en plan for nytilsetninger.

Den gjeldende stillingsplanen på ILOS gikk ut i 2022, og instituttet vil derfor vedta en ny plan som skal gjelde i 5-årsperioden 2024–2028. Planen vil samtidig se lenger frem og antyde behov innenfor en tiårsperiode.

Stillingsplanen er kanskje det viktigste strategidokumentet til instituttet. Gjennom stillinger utmeisles fremtidens institutt. Vi vet at de aller fleste som får en fast vitenskapelig stilling, beholder denne til de når pensjonsalder. Derfor er det viktig at en stillingsplan har en horisont som er lenger enn selve stillingsplanperioden. Vi må gjennom nytilsetninger stille oss i en posisjon hvor vi kan møte fremtidens utfordringer på en måte som tillater oss å bevare vår egenart.

Samtidig er det slik at vi må være innstilt på endring, også innenfor dagens strukturer. Vi vil måtte undervise flere studenter, ha færre emner og bruke undervisningsressursene på andre måter enn i dag. Det vil kreve mye av mange, og det må hele tiden veies opp mot kravene til kvalitet og vitenskapelighet i det vi gjøre. Noen fagmiljøer er på god vei mot en slik omstilling, mens andre er i startgropa. Det vil speiles i denne stillingsplanen. Rent praktisk er stillingsplanen delt i to: Del 1 angir stillinger som må besettes relativt raskt, uavhengig av pågående prosesser. Del 2 angir områder hvor vi mener det vil være nødvendig med stillinger innenfor en litt lengre periode. Dette kan endres, blant annet fordi vi avventer resultatene av undervisningsomlegging (80-gruppene i fremmedspråk), strategiske satsninger og det interne arbeidet innen flere fagmiljøer. Del 2 vil legges frem for styret for revisjon innen 18 måneder.

Planen er organisert på følgende måte: Først gjøres det rede for prosessen og forrige stillingsplan, før vi ser på indre og ytre faktorer som spiller inn på prioriteringene. Dernest går vi gjennom samtlige fagmiljøer med statistiske fakta, fagmiljøenes egne ønsker og ledelsens vurderinger. Til slutt gir vi instituttledelsens samlede vurderinger av situasjonen.

2. Prosess

Instituttet begynte prosessen med en ny stillingsplan tidlig i 2023. Prosessen har vært gjennomført som følger:

- 13. februar la instituttledelsen frem en plan for instituttstyret for hvordan stillingsplanarbeidet skulle gjennomføres.
- 28. mars ble fagmiljøene invitert til å vurdere fagmiljøets posisjon og behov for stillinger. Miljøene ble bedt om å antyde hva som er ønskelig nivå og hva som er en minimumsbemanning for å kunne opprettholde undervisningen på feltet. Fagmiljøene fikk oversendt statistikk over forskning og studiepoeng. Fristen for innspillene ble satt til 5. mai. Parallelt med dette utarbeidet utdanningsleder og studieleder en vurdering av de enkelte fagmiljøene.
- 19. juni ble stillingsplanen diskutert i styret. Styret fikk seg da forelagt alle innspillene fra fagmiljøene, samt vurderingen fra studieleder og utdanningsleder.
- 25. september ble alle ansatte på instituttet invitert til allmøte for å diskutere stillingsplanen.

- 23. oktober diskuterte styret en skisse til stillingsplan hvor ledelsen la frem forslag til stillinger under planens del 1 og 2.
- 27. november ble utkastet til det endelige stillingsplansdokumentet diskutert i styret.
- I desember ble det sendt ut høring til alle fagmiljøene, med svarfrist 1. februar 2024, og det kom inn ett innspill fra italiensk.
- 14. februar 2024: møte med fagforeningene for å diskutere stillingsplanen.
- 11. mars 2024: endelig vedtak i instituttstyret

3. Forrige plan

ILOS' stillingsplan 2018–2022 hadde seks stillinger. Fem av disse er blitt besatt. I amerikanske studier og tysk språk er det blitt tilsatt to i stedet for én.

1. Spansk (språk) – én ansatt 2020
2. Litteratur og kultur i den spanskspråklige verden – én ansatt 2020
3. Amerikanske studier – to ansatt 2022
4. Russland-studier – én ansatt 2022
5. Tysk (språk) – ansatt 2023
6. Tysk (kultur og litteratur)

Én stilling gjenstår, i tysk kultur. Denne videreføres inn i den nye stillingsplanen og prioriteres øverst.

4. Eksterne faktorer

Humaniora står i en brytningstid, noe som også preger ILOS. Vi settes under press fra styrende myndigheter samtidig som strukturelle forhold spiller i vår disfavør.

4.1. Politiske forhold

Regjeringen ønsker å dreie det nasjonale utdanningstilbudet mot det grønne skiftet, helsefag og IT, og dermed også vekk fra de tradisjonelle humanistiske utdanningene (Meld. St. 14 2022–2023). Hovedansvaret for dette legges på institusjonene, som må sørge for dimensjonering som møter statens forventninger. Parallelt med dette legges finansieringsmodellen av utdanningsinstitusjonene om slik at dagens seks indikatorer erstattes av tre: studiepoeng, gradsopptak og avlagte doktorgrader, med virkning fra 2025 (Prop. 1 S 2023–2024). Dette innebærer en enda sterkere betoning av studiene, og fjerning av indikatorer for forskning. Regjeringen varsler samtidig at ordningen med RBO-midler (resultatbasert omfordeling) vil opphøre. Foreløpig har UiO signalisert at universitetet ikke vil endre sin interne fordelingsmodell, men det er rimelig å anta at det også her vil komme endringer.

4.2. Ungdomskullene

Siden 1990 har ungdomskullene ligget relativt stabile, på rundt 60 000 fødte i året. Mellom 2001 og 2005 var kullene noe mindre, med mellom 55 000 og 57 000 fødte. Tallene steg tilbake til rundt 60 000 fra 2008, før de igjen gikk ned i 2017. I 2020 og 2022 har fødselstallene vært de laveste siden midten av 80-tallet. I 2022 ble det kun født litt over 51 000 barn.

Tabell 1 Barnekull etter fødselsår (kilde: [09745: Fødte, etter kjønn, år og statistikkvariabel. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#))

År	antall fødte	År	antall fødte
2000	59234	2011	60220
2001	56696	2012	60255
2002	55434	2013	58995
2003	56458	2014	59084
2004	56951	2015	59058
2005	56756	2016	58890
2006	58545	2017	56633
2007	58459	2018	55120
2008	60497	2019	54495
2009	61807	2020	52979
2010	61442	2021	56060
		2022	51480

Fallet i ungdomskullene innebærer at det finnes færre potensielle søkere til høyere utdanning. Som utdanningsinstitusjon vil vi merke nedgangen med 19–20 års forsinkelse. Kullene som startet på universitetet i 2023 er født i 2004. Det betyr at dersom alle andre faktorer er uforandret, vil vi ha svakt økende søkertall frem til 2029. Etter det går studentkullene ned. Antall fødte i 2022 er 85,4 % av toppåret 2012 og 90,4 % av studentkullet av 2004. Denne nedgangen kommer i tillegg til strukturelle endringer, som sviktende interesse for fremmedspråk.

I Norge tar rundt 73 % av elevene på ungdomsskolen fremmedspråk, og på videregående er det en negativ tendens for språkfagene. Det er færre elever som velger fordypning i språkfag i dag enn det var i 2013 (Fremmedspråkrapporten s. 14). Næringslivet etterspør kompetanse i fremmedspråk som del av en dobbeltkompetanse, hvor kandidatene har ferdigheter i språk i tillegg til annen kunnskap.

4.3. Oppsummert

I sum ser vi at en rekke faktorer peker mot endrede rammebetingelser i årene som kommer. Dreining av studietilbudet, sviktende rekruttering og mindre ungdomskull vil nødvendigvis gi færre studenter. Dette, sammen med en omlegging av finansieringsmodellen slik at den i enda større grad vektlegger studiepoeng og eksamener, gjør at et institutt som ILOS er svært sårbart. Instituttet har allerede større utgifter til lønn enn det har inntekter. Dermed må ledelsen planlegge med varsomhet og kløkt for å kunne drive instituttet på en ansvarlig måte. For kraftig nedbygging vil ramme undervisningskapasiteten, samtidig som overkapasitet på undervisningssiden vil virke kostnadsdrivende.

5. Dagens situasjon på ILOS

Siden 2016 har ILOS hatt et økonomisk merforbruk, og siden 2019 har instituttet hatt et akkumulert negativt resultat. Prognoser for den neste 5-årsperioden viser at instituttet ligger an til et akkumulert merforbruk på mellom 12 og 30 millioner. Dette er prognoser hvor det ikke ligger inne nytilsetninger annet enn fra forrige stillingsplan.

5.1. Tilgjengelige ressurser

Parallelt med dette ser vi at instituttets ansatte har svært mange plusstimer i arbeidsplichtregnskapet. Dette betyr at vi driver instituttet over evne. For instituttledelsen er det en ambisjon om å få ned antall plusstimer og få en bedre balanse mellom tilgjengelige utdanningsressurser og utdanningen som gis.

Instituttledelsen har innstilt på nedleggelse av bachelorgraden i polsk, tsjekkisk og bosnisk/kroatisk/serbisk (PTBKS) med påfølgende flytting av undervisningsressurser til studieretninger med mange studenter og større behov for undervisning. Instituttet har også gjennomført en revisjon av 80-gruppene i fremmedspråk, blant annet for å finne en bedre balanse mellom undervisningstimer og kapasitet.

5.2. Søkertall, gjennomføring og studiepoeng

Dersom vi ser på antall søkere med våre fag som førstevalg, ser vi at vi i 2023 hadde 391 færre førstevalgsøkere enn i 2017, noe som er en reduksjon på 26,7 %. Tallene totalt sett har gått nedover i perioden, med en liten oppgang i 2020. For fremmedspråkenes del er tilstrømmingen mer enn halvert de siste ti årene (Fremmedspråkrapporten s. 7).

Vi har flyttet studentkvoter fra fremmedspråkene til allmenn litteraturvitenskap og engelsk fordi det er svært mange søkere til disse fagene. Det eneste faget som har hatt en klar oppgang, er italiensk (38,8 %). Enkelte fag er ganske stabile, som russisk og estetikk.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Endring 2017–2023
Allmenn litt., BA	89	111	84	88	104	96	75	-14
Allmenn litt., årsstudium	91	82	77	100	116	76	76	-15
Engelsk, BA	166	152	162	141	143	119	110	-56
Engelsk, årsstudium	294	238	204	231	210	165	138	-156
Estetikk, kunst og samfunn	42	42	40	39	43	44	47	5
Fransk, BA	40	41	38	34	38	33	31	-9
Fransk, årsstudium	96	94	82	122	95	64	79	-17
Italiensk, BA	17	17	21	16	28	18	30	13
Italiensk, årsstudium	63	62	77	104	95	61	81	18
Lektor, engelsk	103	113	105	106	75	105	65	-38
Lektor, fremmedspråk	50	56	59	37	26	33	32	-18
Polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk	14	12	17	10	18	6		
Portugisisk	11							
Russisk	62	38	72	67	65	65	58	-4
Russisk, årsstudium	96	71						
Spansk, BA	40	48	39	27	38	23	29	-11
Spansk, årsstudium	102	88	99	124	89	67	58	-44
Tysk, BA	27	18	27	13	17	17	11	-16
Tysk, årsstudium	62	64	46	74	64	43	33	-29

Gjennomføringen på lavere grad på instituttet er gjennomgående lav. Samtidig ser vi at mange studenter faller fra bachelorgraden selv om de har sine 80 studiepoeng hos oss. Dermed er gjennomføringsgraden på bachelor mindre relevant enn den tilsvarende på årsenhet og mastergrad for å vurdere gjennomføringen på våre fag.

På årsenhetene faller mellom 50 % og 75 % av, mens tallene på master er noe bedre. Generelt har allmenn litteraturvitenskap og engelsk/ENGLABS har best gjennomføring. Svakest gjennomføring finner vi på spansk årsenhet og italiensk og tysk master. Vi ser også at svært mange studenter bruker lengre tid enn normert på sin mastergrad.

	BA-grad		Årsenhet		MA-grad	
	før eller på norm	totalt	før eller på norm	totalt	før eller på norm	totalt
Allmenn litteraturvitenskap	38,2 %	45,9 %	45,5 %	47,2 %	27,3 %	71,8 %
Estetikk	18,0 %	25,4 %				
Engelsk	27,0 %	35,5 %	38,7 %	42,6 %		
ENGLABS					48,0 %	76,6 %
Engelsk språk					18,2 %	59,1 %
Fransk	26,0 %	27,1 %	35,3 %	38,0 %	24,3 %	61,4 %
Italiensk	24,2 %	31,4 %	27,1 %	30,9 %	12,0 %	44,0 %
PTBKS	15,3 %	27,1 %				
Russisk*	23,4 %	31,1 %	20,8 %	22,5 %		
Slavisk					19,5 %	63,6 %
Spansk	21 %	26,8 %	19,9 %	20,6 %		
SpaPor					24,7 %	61,6 %
Tysk	21,9 %	25,6 %	21,9 %	26,2 %	28,0 %	48,0 %

* Årsenheten i russisk ble lagt ned fra og med 2019.

Om vi ser på hvor mange kandidater som består eksamen etter å ha fått godkjent obligatorisk aktivitet, ser vi at dette varierer mellom fagmiljøene. Vi ser også at i enkelte fag er det nesten bare halvparten av dem som faktisk har begynt på emnet, som består eksamen. De aller fleste av disse faller av før de har fullført den obligatoriske aktiviteten.

Tabell 2 Gjennomføring alle nivåer våren 2022

	Kandidat til bestått	U-melding til bestått
Allmenn litt./EST	96 %	71 %
ENG samlet	87 %	72 %
Tysk og NED	93 %	53 %
Fransk	85 %	52 %
SPLA	74 %	51 %
Italiensk	87 %	53 %
Slavisk	78 %	56 %

Dersom vi ser på studiepoengproduksjonen på ILOS som helhet, har den falt med nesten 10 % fra 2017 frem til 2022. Siden mesteparten av våre inntekter er knyttet til studiepoeng, får et slikt fall stor betydning for økonomien på instituttet. Motsatt vil en økning i antall studiepoeng bedre økonomien.

Med utgangspunkt i budsjettet for 2022 kan vi anslå at 10 % prosentvis økning i studiepoengene (fra ca 42.000 til 46.200) vil kunne gi seks millioner i økte inntekter, med full virkning fra 2027. Det er derfor viktig å fortsette arbeidet med gjennomstrømning på emnene.

Antall studiepoeng som avlegges, henger naturligvis sammen med studenttallet og varierer derfor mellom fagmiljøene. Størst er engelsk litteratur, amerikanske og britiske studier, som står for 28 % av studiepoengproduksjonen. Italiensk er minst, med 6 %.

Totalt antall studiepoeng per år per studieretning med relativ prosentandel av ILOS' SP-produksjon (alle emner/nivåer)														
	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	Totalt 2017–2022	% totalt
Allmenn.litt/estetikk	8090	15 %	7960	15 %	7580	15 %	7895	15 %	7340	15 %	8035	19 %	46900	16 %
ENGLABS	13330	25 %	14455	27 %	14690	29 %	14820	28 %	13410	28 %	12910	31 %	83615	28 %
ENGLANG	7270	14 %	7990	15 %	7750	15 %	6380	12 %	6060	13 %	5280	13 %	40730	14 %
Fransk	5635	11 %	5145	9 %	4725	9 %	5350	10 %	4280	9 %	3390	8 %	28525	9 %
Italiensk	3010	6 %	3320	6 %	3330	7 %	2940	6 %	2950	6 %	2110	5 %	17660	6 %
Slavisk/Øst-E	6190	12 %	5920	11 %	4400	9 %	4905	9 %	4370	9 %	3710	9 %	29495	10 %
Spansk/Port	5380	10 %	5580	10 %	4925	10 %	5560	11 %	5070	11 %	3350	8 %	29865	10 %
Tysk/Ned	3505	7 %	3300	6 %	3420	7 %	4340	8 %	3630	8 %	2750	7 %	20945	7 %
Fellesemner	530	1 %	600	1 %	330	1 %	390	1 %	610	1 %	320	1 %	2780	1 %
Totalt ILOS	52940		54270		51150		52580		47720		41855		300515	

5.3. Forskning

ILOS har hatt relativt sett færre forskningsprosjekter enn de andre instituttene ved HF. I perioden 2013–2022 har instituttet hatt 11 NFR-prosjekter og 4 MSCA. I 2023 har instituttet fått ytterligere 3 MSCA, og i januar 2023 fikk en av instituttets forskere på allmenn litteraturvitenskap et ERC Consolidator Grant, som vil løpe i perioden 2024–2028.

Tabell 3 Innvilgede eksternfinansierte forskningsprosjekter i perioden 2013–2022 hvor ILOS er prosjekteier

Fagmiljø	NFR	MSCA	NordForsk og NOS-HS
Allmenn litt		2	2
ENGLABS	2		
Engelsk språk	2	1	
Fransk	1		
Italiensk		1	
Slavisk-Øst-Europa	6		
Spansk og portugisisk			
Tysk og nederlandsk			
TOTALT	11	4	2

NFR = Norges forskningsråd; MSCA = Marie Skłodowska-Curie Actions; NOS-HS = The Joint Committee for Nordic research councils in the Humanities and Social Sciences

5.4. Konklusjon

Instituttet står i en ytterst krevende situasjon, hvor de ansatte underviser mer enn de skal, men hvor studentene allikevel i for stor grad faller fra. Økonomien er svært dårlig, og demografiske indikatorer og politiske signaler peker mot en ytterligere forverring av de økonomiske rammene i årene som kommer. Dette gjør at en ny stillingsplan må være svært edruelig.

6. Vurderinger av de enkelte fagmiljøene

Instituttet har totalt åtte fagmiljøer basert på studieretningene på masterprogrammene. I det videre går vi gjennom fagmiljøene i alfabetisk rekkefølge før vi kommer med helhetlige vurderinger av porteføljen.

I vurderingen av de ulike fagmiljøene har vi sett på historiske data om forskningsprosjekter, søkertall, studiepoengproduksjon og gjennomføringsgrad. Dette gir et komplekst bilde av de ulike avdelingene, men de har begrenset verdi med tanke på hvordan stillingsplanen skal dimensjoneres. Etersom tallene er historiske, gir det innsikt i hvordan det har vært. Tatt i betraktning at instituttet står i en større omstillingsprosess, hefter det usikkerhet rundt hvordan ressursbehovet vil være fremover.

Selv om instituttet har gått gjennom ressursbruken i alle fagmiljøene, er ikke denne prosessen ferdigstilt. Gitt at instituttet vil måtte nedskalere, vil det stille krav til omstilling. Instituttet vil i årene som kommer måtte stille minstekrav til antall studenter per emne, noe som vil føre til endringer i studieporteføljen. Det vil også være nødvendig å utvide kompetanseområdet til ansatte slik at de kan gå inn på andre og nye områder enn hva som er deres kjernekompetanse. I flere tilfeller vil vi måtte avvente resultatene av disse endringene før vi kan med sikkerhet vurdere stillingsbehovet i enkelte avdelinger.

I omtalene nedenfor bruker vi begrepet *undervisningsstilling*. Dette forstås som undervisningsdelen i en førstestilling, altså 398 timer per semester. En lektorstilling har 1,6 ganger undervisningsmengden til en førstestilling, og dette er vektet inn i fremstillingen. En lektorstilling er i dette dokumentet et fellesbegrep for en universitetslektor, førstelektor eller dosent, og også for en førsteamanuensis med undervisningsmengden til en lektor. En førstestilling brukes om førsteamanuenser og professorer.

6.1. Allmenn litteraturvitenskap og estetiske studier

Fagmiljøet i Allmenn litteraturvitenskap har ansvar for studietilbudene Allmenn litteraturvitenskap (årsenhet og master), samt Estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap (bachelor, med studieretningene Allmenn litteraturvitenskap og estetikk, kunst og samfunn). Fagmiljøet bidrar også på masterprogrammet for Litteraturformidling (ILN).

6.1.1. Indikatorer

Fra og med studieåret 2023–2024 har instituttet økt opptaktkvoten på bachelor i allmenn litteraturvitenskap for å møte interessen fra studentene. Denne endringen speiles naturligvis ikke i tallene nedenfor.

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Søkertallene er relativt stabile, med en total nedgang på rundt 15 % siden 2017. Gjennomføringen på studiet er blant de beste på ILOS, og 38,2 % gjennomfører på normert tid. Til sammen gjennomfører 45,8 % av dem som begynte på bachelorgraden (2015–2019). Tallene for årsenheten er noe høyere. Søkningsen til master er stabil, og i underkant av 20 studenter begynner hvert år på master. 27,3 % gjennomfører på normert tid, mens 71,8 % gjennomfører totalt sett.

I perioden 2017–2022 er det blitt avlagt totalt 46.900 studiepoeng i emner tilbudt av fagmiljøet, noe som utgjør 16 % av det totale antall studiepoeng ved instituttet. Studiepoengproduksjonen var stabil i årene 2017–2021 (15 %), men hadde en økning i 2022 (19 %). Denne økningen forventes videreført.

Høsten 2022 hadde faget 14 % av undervisningstimene ved instituttet, samtidig som det produserte 20 % av alle studiepoeng som ble avlagt. I gjennomsnitt brukte fagmiljøet 0,85 undervisningstimer per studiepoeng høsten 2022.

Forskning

I perioden 2013–2022 har fagmiljøet fått to Marie Skłodowska-Curie Action (MSCA)-postdoktorer, samt to NordForsk/NOS-HS-prosjekter. Fagmiljøet har også fått ett ERC-prosjekt, med oppstart 1. januar 2024.

6.1.2. Status stillinger

Allmenn litteraturvitenskap og estetikk har per 2023 ni tilsatte, hvorav åtte førstestillinger og en lektorstilling. Dette utgjør 9,6 undervisningsårsverk, og miljøet har 3652 tilgjengelige timer til undervisning. En av professorene har et ERC-prosjekt og vil være ute av undervisning ut 2029. Det er utlyst en fast førstestilling for å kompensere for dette fraværet.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

To av fagmiljøets ansatte blir 70 år i 2027 og en tredje i januar 2028. En av disse tre står i en lektorstilling. Dette utgjør til sammen 3,6 undervisningsstillinger. En stilling til faget er i prosess, og det vil bli tilsatt en førsteamanuensis med forventet oppstart 1. januar 2025. Som følge av nedleggelsen av bachelorgraden i PTBKS er avdelingen styrket med en førstestilling på deltid. I sum gjør dette at status våren 2028 vil være at avdelingen har rundt to færre undervisningsstillinger enn i dag.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

I langtidsperioden vil ytterligere fem ansatte ved allmenn litteraturvitenskap nå pensjonsalder, slik at kun to av dagens ansatte vil være igjen i fagmiljøet.

6.1.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet mener at fagmiljøet minimum må ha 10 stillinger, helst 11, for å kunne dekke undervisningsbehovet. Det ønsker seg

- 2 nye ansatte på kort sikt
- minimum 4 nye stillinger i perioden 2024–2028, helst 5

Mest presserende er en stilling i eldre litteratur. Denne stillingen er i prosess.

6.1.4. Ledelsens vurderinger

Allmenn litteraturvitenskap og estetikk står i en svært krevende situasjon, med store utskiftninger innenfor tiårsperioden. Faget har per i dag ikke nok undervisningsressurser til å dekke behovet, samtidig som fagmiljøet står foran svært mange avganger. Selv med stillingen som nå er utlyst, samt styrking ved at kompetanse overflyttes fra PTBKS vil ikke undervisningsbehovet i fagmiljøet være dekket. Det er ingenting som tyder på en dalende interesse hos studentene, og vi legger til grunn at studenttallet vil være stabilt i perioden.

Ledelsen mener derfor at fagmiljøet bør tilføres to stillinger så raskt som mulig, og at disse plasseres under stillingsplanens del 1. Ledelsen mener også at stillingene ved allmenn litteraturvitenskap må ses i sammenheng med de øvrige fagmiljøene ved instituttet og at det er naturlig at de som tilsettes, også må kunne undervise i en fremmedspråklitteratur. Stillingene vil derfor lyses ut som stillinger i allmenn litteratur, men med et tilleggskrav om kompetanse i litteratur skrevet på et av instituttets fremmedspråk eller på engelsk. Med disse to stillingene innenfor stillingsplanperioden vil fagmiljøet opprettholde dagens bemanning.

Innenfor en tiårsperiode vil det være behov for å styrke fagmiljøet med ytterligere nye stillinger, slik bildet ser ut nå. Ledelsen mener at man innenfor tiårsperioden minst bør tilsette ytterligere to stillinger i allmenn litteraturvitenskap. Hvorvidt disse også skal ha krav om kompetanse i språkspesifikk litteratur, vil måtte diskuteres basert på erfaringene med de første tilsettingene.

Konklusjon

- Del 1: to stillinger i allmenn litteraturvitenskap med kompetanse også på fremmedspråklig / engelskspråklig litteratur.
- Del 2: to stillinger i allmenn litteraturvitenskap

6.2. Engelsk litteratur, amerikanske og britiske studier (ENGLABS)

ENGLABS er det største fagmiljøet på ILOS, både i antall mennesker og i antall produserte studiepoeng. Fagmiljøet leverer fire av de seks 1000-ernene som inngår i bachelorløpet i engelsk. ENGLABS er sammen med engelsk språk på bachelornivå, mens ENGLABS er en egen studieretning på masternivå. ENGLABS har studenter også fra lektorprogrammet (LEP).

6.2.1. Indikatorer

Fra og med studieåret 2023–2024 har instituttet økt opptaktkvoten på engelsk bachelor for å møte interessen fra studentene. Denne endringen speiles ikke i tallene nedenfor.

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Engelsk (bachelor og årsenhet) er det klart mest populære språkfaget ved Universitetet i Oslo målt i antall førstevalgsøkere. Imidlertid ser vi en klar negativ utvikling i fagets popularitet. Siden 2017 har antall primærøkere til bachelor gått ned med 53,1 %, mens tilsvarende tall til årsenheten har gått ned med 33,7 %. Søkningsraten til lektorprogrammet med spesialisering i engelsk har gått ned med 36,8 %.

På bachelorgraden i engelsk (felles for ENGLABS og engelsk språk) gjennomfører 27 % på normert tid, mens totalt 35,5 % fullfører graden. På årsenheten er tilsvarende tall 38,7 % og 42,6 %. På master har ENGLABS instituttets beste gjennomføring: 48 % av studentene fullfører master på normert tid, mens totalt 76,6 % oppnår graden.

I perioden 2017–2022 er det blitt avlagt totalt 830.615 studiepoeng i emner gitt av fagmiljøet, noe som utgjør 28 % av det totale antall studiepoeng ved instituttet. Studiepoengproduksjonen har vært relativt stabil i perioden. Fagmiljøet står for ca 25 % av alle masteroppgavene på ILOS, og engelsk litteratur er den klart mest populære masterretningen ved instituttet.

Høsten 2022 hadde faget 22,8 % av undervisningstimene ved instituttet, samtidig som det produserte 30,4 % av alle studiepoeng som ble avlagt. I gjennomsnitt brukte fagmiljøet 0,91 undervisningstimer per studiepoeng høsten 2022.

Forskning

I perioden 2013–2022 har fagmiljøet fått 2 NFR-prosjekter. I 2022 fikk en forsker knyttet til fagmiljøet et NFR-prosjekt i kategorien Ungt forskertalent, samt to MSCA-postdoktorer.

6.2.2. Status stillinger

ENGLABS har per 2023 14 tilsatte hvorav to er i undervisningsstilling. Dette utgjør 14,4 undervisningsårsverk, og miljøet har 5938 tilgjengelige timer til undervisning. I forbindelse med tilsetting av førsteamanuensis i amerikanske studier i 2022 tilsatte instituttet to i stedet for én for å styrke fagmiljøet, og for å ta høyde for en fremtidig avgang.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

En av fagmiljøets ansatte vil gå av med pensjon i perioden. Dette er innenfor amerikanske studier, og erstatningen ble forskuttert i forbindelse med tilsettingen i 2022.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

Ytterligere én ansatt vil nå aldersgrensen ved 70 før 2033. Dette er en 50 % lektorstilling.

6.2.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet mener det er behov for tre nye førsteamanuensisstillinger: én i britiske områdestudier, én i britisk litteratur og én i amerikansk litteratur. Fagmiljøet påpeker at de mangler en ansatt med spesialisering i engelsk utenfor USA og Storbritannia og ønsker seg en stilling i global engelsk område/litteratur (postkoloniale studier).

6.2.4. Instituttets vurderinger

Det er ingenting som peker i retning av en endring i bemanningssituasjonen på ENGLABS. Avgangen i 5-årsperioden er allerede dekket opp. Allikevel ser vi at det er stor interesse for å studere engelsk, og at ENGLABS er avhengig av å bruke timelærere for å få dekke behovet for undervisning. Aller størst er behovet på britisk litteratur og område. Instituttet har tilsatt en vikar i full stilling for perioden 2024–2025, men vurderer det som sannsynlig at det vil være behov for en ny stilling her. Hvorvidt denne skal vinkles mot område eller litteratur vil måtte tas opp til ny vurdering. Situasjonen er imidlertid ikke akutt, og ledelsen fører den følgelig opp under del 2.

Konklusjon

- Del 1: ingen stillinger
- Del 2: 1 stilling i britisk område eller litteratur

6.3. Engelsk språk

Engelsk språk leverer to av seks 1000-emner på bachelorgraden i engelsk. På masternivå er engelsk språk en egen studieretning. I tillegg til undervisning på bachelor, årsenhet og master har engelsk språk også studenter på lektorprogrammet.

6.3.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

For rekruttering og gjennomføring til bachelorgrad og årsenhet, se ENGLABS.

Når det gjelder rekruttering til emner på 2000-nivå og på master, er denne svak på engelsk språk. Fra 2019 har søkningen til master gått ned fra 37 til 12 søkere. Gjennomføringen her er svakere enn ellers på instituttet, og bare 18,2 % av studentene gjennomfører master i engelsk språk på normert tid. 59,1 % av studentene totalt sett gjennomfører mastergraden. I perioden 2013–2022 ble det totalt levert 79 masteroppgaver i engelsk språk, noe som er sammenlignbart med spansk/portugisisk og slavisk.

I perioden 2017–2022 er det blitt avlagt 40.730 studiepoeng i engelsk språk, noe som tilsier 14 % av den totale studiepoengproduksjonen ved instituttet. I snitt bruker fagmiljøet 0,89 undervisningstimer per avlagte studiepoeng.

Forskning

Fagmiljøet engelsk språk har i perioden 2013–2022 fått to NFR-forskerprosjekter og én MSCA postdoktor.

6.3.2. Status stillinger

Avdelingen har per 2023 seks fast vitenskapelig ansatte, hvorav en i lektorstilling. Dette tilsvarer 6,6 undervisningsstillinger. Siden 2019 har avdelingen hatt 3,6 avganger av fast vitenskapelig ansatte uten at disse er blitt erstattet.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

Det er ingen ansatte som blir 70 år i denne perioden.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

En av de ansatte blir 70 år i denne perioden.

6.3.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet ønsker to nye stillinger, hvorav en så fort som mulig:

- Førsteamanuensis i moderne engelsk språk
- Førsteamanuensis i engelsk språk (med vekt på for eksempel fonetikk/sosiolingvistikk/statistikk).

6.3.4. Instituttets vurderinger

Fagmiljøet for engelsk språk er blitt redusert de senere årene uten at det er blitt tilført nye stillinger. Avdelingen har svært mange studenter på lavere grad (1000-nivå), men vesentlig færre på 2000-nivå og master.

Det reelle behovet for stillinger på engelsk språk er vanskelig å vurdere da mange av emnene på 2000-nivå gis som heisemner. Dette innebærer at studentene som fortsetter på master, har krav på et annet emne til erstatning for det allerede avlagte heisemnet. Heisemnene gjør på den ene siden at emnene fylles opp, men på den andre siden utløser det krav om flere kurs på masternivå, noe som krever ressurser. Ledelsen mener at undervisningsressursene på engelsk språk må brukes mer økonomisk. Inntil fagmiljøet og ledelsen har gjennomført en kritisk gjennomgang av porteføljen ser ikke ledelsen at man kan sette engelsk språk opp på stillingsplanen, heller ikke under del 2.

Konklusjon

- Del 1: ingen
- Del 2: må vurderes etter gjennomgang av porteføljen

6.4. Fransk

Fransk har ansvar for bachelor, årsenhet og mastergrad i fransk. I tillegg kommer lektorstudentene. Franskstudiet krever forkunnskaper i språket.

6.4.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Søkningen til bachelorgraden på fransk har gått ned med 22,5 % siden 2017. Årsenheten har falt med 17,7 %.

Gjennomføringen på bachelor på fransk ligger på 27,1 %, mens 38 % fullfører årsenheten. På master fullfører kun 24,3 % på normert tid, mens totalt 61,4 % gjennomfører.

I perioden ble det avlagt 28.525 studiepoeng ved fransk, noe som utgjør 9 % av alle studiepoeng ved instituttet. Fransk har totalt 2626 timer til rådighet til undervisning i semesteret. I snitt bruker fagmiljøet 1,58 timer per studiepoeng.

Forskning

Fransk hadde ett NFR-prosjekt i perioden 2013–2022.

6.4.2. Status stillinger

Fagmiljøet har 5 stillinger, hvorav én er en undervisningsstilling. Dermed tilsvarer undervisningskapasiteten 5,6 undervisningsstillinger. Fire av stillingene er i språk, én i litteratur og to er delt mellom litteratur og område. En utfordring for fagmiljøet er at det er en ubalanse mellom studentenes etterspørsel og de ansattes kompetanse. Mens områdestudier er svært populære for masterstudentene, har fagmiljøet totalt sett bare én stilling på dette feltet. Inntil 2023 hadde fagmiljøet ytterligere én førstestilling i litteratur.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

Det er ingen som når pensjonsalder i perioden.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

To ansatte blir 70 i langtidsperioden.

6.4.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet vurderer dagens bemanning som under minimumsnivå og ønsker seg følgende, i prioritert rekkefølge:

- en stilling i områdekunnskap innen 2025.
- en førstestilling i språk
- en førstestilling i fransk litteratur (etter 2030)
- en førstestilling i fransk språk (etter 2030)

6.4.4. Instituttets vurderinger

Instituttet ser at det er en ubalanse mellom disiplinene internt på fransk, noe som gjør at det blir en større belastning på de to som underviser i områdestudier, og etterspørselen etter fransk områdekunnskap er større enn hva fagmiljøet klarer å dekke med dagens ressurser. Derfor vil ledelsen vurdere å lyse ut en stilling i franske områdestudier under stillingsplanens del 2, alternativt kalle en professor II til områdestudier.

Konklusjon

- Del 1: ingen
- Del 2: franske områdestudier

6.5. Italiensk

Italiensk tilbyr bachelor, årsenhet og mastergrad. Studiene krever ingen forkunnskaper. I Norge er det bare Universitetet i Bergen som også tilbyr universitetsstudier i italiensk.

6.5.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Italiensk har totalt sett hatt en økning i søkertallene på både bachelor og årsenhet siden 2017. Opptakskravet til årsstudiet i italiensk er det høyeste på instituttet, med et snitt på 55,3 poeng (2017–2023). Faget har en annen demografi enn de andre fagene ved instituttet, med et relativt høyt antall eldre studenter. Selv om opptakskvaliteten på studentene er god, er gjennomføringen svakere enn på instituttet for øvrig. I overkant av 30 % av studentene på bachelor og årsenheten fullfører. På master leverer kun 12 % av studentene på normert tid, og bare 44 % fullfører mastergraden.

Italiensk har 1432 tilgjengelige undervisningstimer, noe som tilsvarer 5,5 % av alle tilgjengelige timer på ILOS. I 2022 ble det avlagt 1110 studiepoeng på italiensk, noe som utgjør 5,2 % av studiepoengene på instituttet.

Totalt sett bruker avdelingen 1,29 timer per avlagte studiepoeng, noe som er det laveste blant fremmedspråkene.

Forskning

Italiensk har hatt én MSCA-postdoktor i perioden.

6.5.2. Status stillinger

Italiensk i dag har tre stillinger: to førstestillinger og én førstelektor. Til sammen utgjør dette 3,6 undervisningsstillinger.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

Det ventes ingen avganger i perioden.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

Det ventes ingen avganger i perioden.

6.5.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet har ambisjoner om å bli det største senteret for italienske studier i Skandinavia. For å styrke fagmiljøet ønsker de en førstestilling med kompetanse i kulturell semiotikk og audiovisuelle studier, gjerne i kombinasjon med andre romanske språk.

6.5.4. Instituttets vurderinger

Italiensk er et lite fagmiljø som drives effektivt, med god utnyttelse av undervisningskapasiteten. Vi ser ingen klare skjevfordelinger, men er bekymret over lav gjennomføringsgrad. Det er ingenting som tilsier at det vil være behov for nye stillinger på italiensk i løpet av langtidsperioden.

Konklusjon

- Del 1: ingen
- Del 2: ingen

6.6. Spansk og portugisisk

Spansk tilbyr bachelor, årsstudium og mastergrad. Portugisisk tilbyr en 40-gruppe, men med mulighet for å ta master dersom kompetansekravet er oppfylt. Spansk krever forkunnskaper i språket, mens portugisisk ikke gjør det samme.

6.6.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Søkningen til spansk har falt kraftig siden 2017: 27,5 % færre studenter søker seg til bachelorgraden og 43,1 % færre til årsenheten. I gjennomsnitt har opptaksgrensa til årsenheten vært 47,5 poeng, mens opptakskravet til bachelor har vært vesentlig lavere, med 33,4. Til tross for dette er gjennomføringsprosenten lavere på årsenheten enn på bachelor, med henholdsvis 26,8 % og 20,6 %. Spansk er alene om denne skjevfordelingen.

På lavere grad er gjennomføringen på spansk dårligere enn på resten av instituttet, mens den er middels på master. Her leverer 24,7 % innen fristen og totalt oppnår 61,6 % graden.

Spansk har 2259 timer tilgjengelig for undervisning per semester. Høsten 2022 ble det avlagt 1440 studiepoeng ved spansk, noe som utgjør 8,7 % av instituttets studiepoeng det semesteret. I snitt bruker miljøet 1,57 timer per studiepoeng. Portugisisk bruker i snitt 4,77 timer per produserte studiepoeng.

Forskning

Fagmiljøet har ikke hatt noen eksterne forskningsprosjekter i perioden.

6.6.2. Status stillinger

Spansk har i dag 5 ansatte og 5,88 undervisningsstillinger: tre førstestillinger og to lektorstillinger. Flere av stillingene er delt mellom disipliner: en stilling i litteratur/område og en i litteratur/språk. Dermed har fagmiljøet i realiteten kun en halv stilling i områdekunnskap.

Portugisisk har 1,4 undervisningsstillinger: en førstestilling og en universitetslektor.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

Det ventes ingen avganger i perioden.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

Det ventes én avgang i perioden (førstestilling i portugisisk).

6.6.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet viser til mangelen på kapasitet på områdesiden og ønsker seg en førstestilling i den spanskspråklige verden. Miljøet ønsker også en stilling i portugisisk.

6.6.4. Instituttets vurderinger

Instituttet er urolig over den lave gjennomføringsgraden og svikten i søkningen til spansk. Dette mener ledelsen må løses gjennom røkting av porteføljen heller enn ved nyttilsetninger.

Konklusjon

- Del 1: ingen
- Del 2: ingen

6.7. Slavisk og Øst-Europa

Slavisk og Øst-Europa er delt i to studieretninger: Russisk og Polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk (PTBKS). Instituttet tilbyr en bachelorgrad i russisk, mens bachelorgraden i PTBKS er foreslått nedlagt. Videre har avdelingen en ikke-språkbasert årsenhet i Øst-Europa-studier og en felles mastergrad. Disse studiene krever ikke forkunnskaper i språkene. Avdelingen har en felles mastergrad.

I tillegg til dette har fagmiljøet i 2022–2023 og 2023–2024 tilbudt 20 studiepoeng i ukrainsk for slavister.

6.7.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Søkningen til russisk er relativt stabil, også etter invasjonen av Ukraina i 2022. Mens det var 62 førstevalgsøkere i 2017, var det 58 i 2023, noe som riktignok var en klar nedgang fra toppåret 2019, med 72 førstevalgsøkere. Til PTBKS ble antall søkere mer enn halvert fra 2017 til 2022. Instituttet stoppet opptaket til bachelorgraden med virkning fra 2023.

Gjennomføring på russisk er svak, men plasserer seg omtrent på snittet for instituttet. 23,4 % av studentene fullfører bachelorgraden på normert tid, mens totalt 31,1 % gjennomfører. På masteren i slavisk bruker de fleste studentene mer tid enn normert: 19,5 % leverer på normert tid, mens totalt 63,6 % fullfører graden.

Russisk har 3077 undervisningstimer tilgjengelig i semesteret, mens PTBKS har hatt 2064. På russisk ble det høsten 2022 avlagt 1785 studiepoeng, mens det tilsvarende tallet for PTBKS var 295. I snitt brukte man på russisk 1,72 timer per avlagte studiepoeng mens tilsvarende tall på PTBKS var 7.

Forskning

Fagmiljøet er forskningsmessig svært sterkt, med 6 NFR-prosjekter i perioden 2013–2022. Miljøet er det nest største ved ILOS målt i publikasjonspoeng.

6.7.2. Status stillinger

Russisk har i dag 7,84 undervisningsstillinger: fire førstestillinger, og tre lektorstillinger, hvorav to er i 70%. PTBKS har fem stillinger: fire førstestillinger og én lektorstilling, totalt 5,6 undervisningsstillinger.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

- Det ventes 1,12 avganger på russisk i perioden: en lektor i 70 % (språk)
- Det ventes 2,6 avganger på polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk i perioden: 1 førstestilling og 1 lektorstilling

Avganger og tilsetninger 2028–2033

- Det ventes to avganger i perioden på russisk (1 førstestilling i litteratur og 1 førstestilling i områdestudier).
- Det ventes én avgang i perioden på PTBKS (førstestilling i polsk).

6.7.3. Fagmiljøets ønsker

- En stilling i ukrainsk.
- En stilling med kompetanse i et vestslavisk språk.
- En stilling med kompetanse i språkbaserte sentral/østeuropeiske områdestudier
- En stilling i russisk litteratur/kultur.

6.7.4. Ledelsens vurderinger

Ledelsen ønsker å legge ned bachelorgraden i PTBKS, noe som vil frigjøre kapasitet til andre undervisningsmiljøet, som allmenn litteraturvitenskap. Samtidig opprettholdes årsenheten i Øst-Europa-kunnskap, og det vil også være mulig å ta en mastergrad innen PTBKS. Det gjør at vi vil ha behov for å opprettholde en viss kapasitet på området. De lave søkertallene gjør det allikevel ikke mulig å sett inn stillinger til PTBKS selv om staben reduseres fra 5,6 til 2 undervisningsstillinger i perioden.

På russisk er situasjonen annerledes. Søkerinteressen er stabil, og det vil være behov for et godt tilbud i årene som kommer. Vi ser også at russiske områdestudier forskningsmessig er svært sterkt og ser muligheten for å bygge videre på dette. Fagmiljøet har ansvar for å undervise i ukrainsk. Ledelsen ønsker ikke å opprette en egen stilling for ukrainsk, men vil bruke en av professorene på faget med kompetanse i ukrainsk til å undervise. Med totalt 2,1 avganger i perioden vil det være behov for en stilling i russisk i langtidsperioden. Det må diskuteres nærmere hvilken disiplin stillingen skal rette seg mot.

Konklusjon

- Del 1:
- Del 2: en førstestilling til russisk.

6.8. Tysk og nederlandsk

Tysk har bachelorgrad, årsenhet og mastergrad og har dessuten studenter på lektorprogrammet. Studiet krever forkunnskaper. Avdelingen har også ansvar for nederlandsk, som gis som en 40-gruppe uten krav til forkunnskaper. Avdelingen har fast ansatte bare i tysk, og avsnittet omhandler kun tysk.

6.8.1. Indikatorer

Rekruttering, studiepoeng og gjennomføring

Søkningen til tysk er svært svak, og antall førstevalgsøkere er mer enn halvert siden 2017. Gjennomføringen på bachelor er omtrent som snittet på instituttet, og 25,6 % av studentene fullfører sin bachelorgrad. For årsenheten er tilsvarende tall 26,8 %. 28 % av studentene fullfører mastergraden på normert tid, men bare 48 % fullfører totalt sett. Dette gjør gjennomføringen på master til en av instituttets svakeste.

Tysk har 1870 undervisningstimer til rådighet i semesteret. Høsten 2022 ble det avlagt 1240 studiepoeng i tysk, noe som gir en timebruk på 1,51 per studiepoeng.

Forskning

Avdelingen har ikke hatt noen forskningsprosjekter i perioden 2013–2022.

6.8.2. Status stillinger

Fagmiljøet har høsten 2023 fem førstestillinger i tysk: tre i språk, en i område og en i litteratur. To av de tilsatte i språk går av ved årsskiftet 2023, og den tredje har varslet avgang til sommeren. Instituttet har nylig tilsatt to nye førsteamanuenser i språk, med oppstart i 2024.

Avganger og tilsetninger 2024–2028

- Fire ansatte når pensjonsalder i perioden (tre i språk, en i område).
- Det starter to førsteamanuenser i språk i 2024.

Avganger og tilsetninger 2028–2033

- Det ventes ingen avganger i perioden.

6.8.3. Fagmiljøets ønsker

Fagmiljøet foreslår ingen utvidelse av staben og vurderer fem førstestillinger som et minimum. De ønsker seg følgende:

- Førsteamanuensis i tysk område (fra forrige stillingsplan)
- Førsteamanuensis i tysk språk
- Språkstilling (førstestilling eller lektor)

Fagmiljøets innspill kom før instituttet tilsatte to førsteamanuenser i tysk språk.

6.8.4. Instituttets vurderinger

Med fire stillinger er tysk på en minimumsbemanning, og det er ikke mulig å opprettholde dagens undervisningsansvar med færre stillinger. Fra forrige stillingsplan står det igjen én stilling, nemlig en

stilling i tyske områdestudier. Denne lyses ut med oppstart i august 2025. Dermed vil tysk ha fire stillinger gjennom hele perioden.

Når det gjelder nederlandsk, mener ledelsen at vi ikke kan opprette en ny, fast stilling her.

Konklusjon

- Del 1: førstestilling i tysk områdekunnskap
- Del 2: ingen

7. Samlet vurdering og anbefalinger

Instituttet står i en situasjon hvor det er nødvendig med omstilling, noe som preger stillingsplanen. En helhetlig vurdering gir følgende plan:

Del 1

- En førstestilling i tyske områdestudier (oppstart fra august 2025)
- To førstestillinger i allmenn litteraturvitenskap med kompetanse i en av fremmedspråklitteraturene eller engelsk (oppstart 2027)

Del 2 – ikke tidfestet

- 2 stillinger til allmenn litteraturvitenskap
- 1 stilling i britisk områdekunnskap / litteratur
- 1 stilling i fransk områdekunnskap
- 1 stilling i russisk